INTERNATIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCHERS
ISSN: 3030-332X Impact factor: 9,493 Volume 17, issue 1, Aprel 2026
https://wordlyknowledge.uz/index.php/IJSR worldly knowledge
*Index: google scholar, research gate, research bib, zenodo, open aire.*
*https://scholar.google.com/scholar?hl=ru&as_sdt=0%2C5&q=wosjournals.com&btnG*
https://www.researchgate.net/profile/Worldly-Knowledge
https://journalseeker.researchbib.com/view/issn/3030-332X

# O‘QUVCHILARGA CHET (INGLIZ) TILINI O’RGATISH JARAYONIDA INTERAKTIV METODLARNING SAMARADORLIGI VA PEDAGOGIK AHAMIYATI

**Turgunov Umid Muhammadjon og‘li**
Namangan Davlat Pedagogika Instituti Xorijiy tillar kafedrasi bakalavr talabasi
E-mail: turgunovu91@gmail.com
Tel:+998905520607

**Annotatsiya**

Mazkur maqolada o‘quvchilarga ingliz tilini o‘rgatishda interaktiv metodlarning ta’lim jarayoniga ta’siri va ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida zamonaviy interaktiv usul va vositalarning o‘quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda, dars jarayonida ularning qiziqishi va faolligini oshirishda, shuningdek, mustaqil fikrlash hamda og‘zaki nutq ko‘nikmalarini shakllantirishda muhim vosita ekani aniqlangan.

**Kalit so‘zlar**

interaktiv metodlar, chet tili, kommunikativ kompetensiya, pedagogik texnologiya, ta’lim-tarbiya jarayoni

**Аннотация**

В данной статье анализируется влияние и значение интерактивных методов при обучении английскому языку учащихся в образовательном процессе. В ходе исследования установлено, что современные интерактивные методы и средства играют важную роль в развитии коммуникативной компетенции учащихся, повышении их интереса и активности на занятиях, а также в формировании навыков самостоятельного мышления и устной речи.

**Ключевые слова**

интерактивные методы, иностранный язык, коммуникативная компетенция, педагогические технологии, образовательный процесс

**Annotation**

This article analyzes the impact and significance of interactive methods in teaching English to students within the educational process. The study reveals that modern interactive methods and tools play an important role in developing students’ communicative competence, increasing their interest and activity during lessons, and fostering independent thinking skills as well as oral speech abilities.

**Keywords**

interactive methods, foreign language, communicative competence, pedagogical technology, educational process

## KIRISH

Chet tillarini o‘qitish metodikasida, xususan, ingliz tiliga bo‘lgan e’tibor kundan-kunga ortib bormoqda. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va malakalarini rivojlantirish maqsadida turli interaktiv usullardan keng foydalanilmoqda.

“Interaktiv” so‘zi lotin tilidagi inter – “o‘zaro” va actio – “harakat, faoliyat” so‘zlaridan kelib chiqqan bo‘lib, “o‘zaro faol ta’sir” va “hamkorlikda harakat qilish” ma’nolarini anglatadi. Interaktiv metodlar – bu o‘qituvchi va o‘quvchining hamkorlikdagi faoliyatiga asoslangan, o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga, tahlil qilishga hamda o‘z bilimlarini amaliyotda qo‘llashga undaydigan zamonaviy ta’lim usullaridir.

Mazkur metodlar dars jarayonini samarali tashkil etish, o‘quvchilarning faolligini oshirish, ularning darsga bo‘lgan qiziqishini kuchaytirish hamda kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, ingliz tilini o‘rganishda interaktiv yondashuv o‘quvchilarning og‘zaki va yozma nutq ko‘nikmalarini shakllantirish, erkin muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi.1

**METODIKA**

O‘quvchilarning zamonaviy metodik texnologiyalar asosida tashkil etiladigan dars mashg‘ulotlari ularning o‘qish faoliyatini takomillashtirishga xizmat qiladi. Interaktiv metodlar qo‘llanilgan ta’lim jarayonida o‘quvchilar o‘zlashtirgan bilimlarini amaliyotda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Natijada, ta’lim samaradorligi oshadi va kutilgan natijalarga tezroq erishiladi.

O‘quvchilarning lug‘at boyligini oshirish maqsadida, ayniqsa, boshlang‘ich sinflarda rolli o‘yinlardan keng foydalanish maqsadga muvofiqdir. Bunday topshiriqlar uy vazifasi sifatida berilganda, o‘quvchilar ularni sheriklari bilan birgalikda, musobaqa tarzida bajarishga intiladilar. Bu esa ularning darsga bo‘lgan qiziqishini yanada oshiradi.

Masalan, “role-play” (rolli o‘yin) metodi orqali o‘quvchilar kundalik hayotiy vaziyatlarni ingliz tilida jonlantiradilar: do‘konda xarid qilish, shifokor va bemor o‘rtasidagi muloqot yoki maktabdagi suhbatlar. Ushbu metod o‘quvchilarning lug‘at boyligini kengaytirish bilan birga, ularning nutqiy tezkorligini va erkin fikr bildirish ko‘nikmalarini ham rivojlantiradi.

O‘quvchilarga biror bilimni o‘rgatishda pedagogikaning uch asosiy tushunchasiga tayaniladi. Pedagogika fanida bir-biri bilan uzviy bog‘liq bo‘lgan quyidagi kategoriyalar mavjud: tarbiya, ta’lim va ma’lumot. Tarbiya ijtimoiy hayot uchun zarur bo‘lgan muhim omil bo‘lib, shaxsni ma’naviy va jismoniy barkamollikka yetaklaydi. U insonda yaxshini yomondan farqlash, yuksak insoniy fazilatlarni shakllantirish qobiliyatini rivojlantiradi. Tarbiya jamiyat taraqqiyotining barcha bosqichlarida rivojlanib, avloddan-avlodga uzviylik asosida o‘tib boradi.2 Inson biror tilni yoki boshqa bilimlarni o‘rganish jarayonida pedagogikaning uch asosiy tushunchasi - ta’lim, tarbiya va ma’lumot uyg‘un holda mavjud bo‘lsa, o‘rganish samaradorligi yuqori bo‘ladi. Ingliz tilini o‘rgatish jarayonida ham ushbu uch asosning uyg‘unligi muhim ahamiyat kasb etadi.

Masalan, o‘quvchi “My Family” mavzusini o‘rganish jarayonida nafaqat yangi so‘zlarni o‘zlashtiradi, balki o‘z oilasi haqida gapirish orqali nutqiy kompetensiyasini rivojlantiradi. Shu bilan birga, unda ijtimoiy-axloqiy tarbiya elementlari ham shakllanadi. O‘z ota-onasi va yaqinlarini tasvirlash jarayonida o‘quvchining oila a’zolari tomonidan beriladigan motivatsiya va rag‘batlantirishlar uning o‘rganishga bo‘lgan qiziqishini yanada oshiradi.

O‘quvchilarga bilim berish jarayonida, asosan, ta’lim metodlaridan foydalaniladi. Ta’lim metodlari deganda, o‘rganilayotgan materialni egallashga qaratilgan didaktik vazifalarni hal

1 Saidnazarova L. S. Oliy ta’limda ingliz tili o‘qitishda interaktiv metodlar // Yangi O‘zbekistan, Yangi Tadqiqotlar Jurnali. – 2026. – V. 4, No. 3. – P. 720. – ISSN 3030-3494. – URL: https://phoenixpublication.net/

2 Ismailova Z.K. Pedagogika, Toshkent-:moliya”-2007,160;-B.11

etishda o‘qituvchining o‘rgatuvchi faoliyati hamda o‘quvchilarning o‘quv-bilish faoliyatini tashkil etish usullari majmui tushuniladi.3

## ADABIYOTLAR TAHLILI

Zamonaviy ta’lim tizimida interaktiv metodlarning o‘rni va ahamiyati ko‘plab tadqiqotchilar tomonidan ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Xususan, Saidnazarova L. S. oliy ta’lim muassasalarida ingliz tilini o‘qitishda interaktiv metodlarning samaradorligini tahlil qilib, ushbu yondashuvlar talabalarning dars jarayonidagi faolligini oshirish, ularni mustaqil fikrlashga yo‘naltirish hamda kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda muhim vosita ekanligini ta’kidlaydi (Saidnazarova, 2026). Muallifning fikricha, interaktiv texnologiyalar asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlar o‘quv materialini chuqur va ongli o‘zlashtirishga xizmat qiladi.

Pedagogika nazariyasi nuqtai nazaridan Ismailova Z.K. ta’lim, tarbiya va ma’lumot tushunchalarining o‘zaro uzviy bog‘liqligini asoslab beradi hamda ta’lim samaradorligini ta’minlashda o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi hamkorlik muhim ahamiyat kasb etishini qayd etadi (Ismailova, 2007). Ushbu yondashuv interaktiv metodlarning nazariy asosini tashkil etib, zamonaviy ta’lim jarayonida ularning qo‘llanilishini zaruriy pedagogik omil sifatida belgilaydi.

Shuningdek, boshqa ilmiy manbalarda ham interaktiv metodlarning o‘quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirish, ularning mustaqil fikrlash va muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi o‘rni alohida ta’kidlanadi. Bu esa interaktiv yondashuvlarning nafaqat amaliy, balki nazariy jihatdan ham muhimligini ko‘rsatadi.

## NATIJALAR

Xorijiy tillarni o‘rganish jarayonida ta’lim metodlarining innovatsion usul va ko‘nikmalaridan foydalanish asosida dars jarayonini tashkil etish o‘quvchilarning chet tillarni o‘rganishdagi natijadorligi va samaradorligini oshiradi.

Chet tili (ingliz tilida foreign language) deganda, odatda, o‘z ona tilidan farq qiladigan hamda boshqa mamlakatlar va madaniyat vakillari bilan muloqot qilish uchun xizmat qiladigan til tushuniladi. Jalolovning ta’rifiga ko‘ra, chet tili - bu o‘quvchi uchun ona tilidan farqli bo‘lgan, o‘rganilayotgan tilni ifodalovchi vositadir.

Chet tilini o‘rganish jarayoni nafaqat til birliklarini o‘zlashtirishni, balki shu til orqali boshqa xalqlarning madaniyati, tarixi, urf-odatlari va qadriyatlarini anglashni ham o‘z ichiga oladi. Shu bois, chet tilini o‘qitish jarayoni keng qamrovli bo‘lib, u nafaqat lingvistik, balki madaniy va kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirishga ham xizmat qiladi.4

O‘quvchilarning xorijiy tillarni o‘rganish jarayonida til to‘sig‘iga duch kelishlarining asosiy sabablaridan biri - chet tilini o‘z ona tili bilan solishtira olmasliklaridir. Bu holat o‘rganish jarayonida turli qiyinchiliklar va tushunmovchiliklarning yuzaga kelishiga olib keladi.

## XULOSA

O‘quvchilarga xorijiy tillarni samarali o‘rgatish maqsadida solishtirma metoddan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Mazkur metod asosida dars jarayonini tashkil etish, ya’ni grammatik qoidalarni o‘rgatishda ona tili va ingliz tilini o‘zaro solishtirish orqali tushuntirish o‘quvchilarning mavzuni chuqurroq anglashiga yordam beradi.

Bunday yondashuv natijasida o‘quvchilar o‘xshash va farqli jihatlarni aniqlash orqali yangi bilimlarni osonroq o‘zlashtiradilar. Shuningdek, bu metod o‘quvchilarning mavjud

3 Xosjayev B.X umumiy pedagogika Toshkent. “sano-standart”-2017,434

4 Jalolov J. A. *Chet tili o‘qitish metodikasi.* – Toshkent: O‘qituvchi, 2012. – P. 45.

bilimlariga tayanib, yangi til materialini mustahkamlashga xizmat qiladi. Natijada, ularning egallagan ko‘nikmalari yanada barqarorlashadi va amaliyotda qo‘llash darajasi ortadi.

Mazkur tadqiqot natijalariga ko‘ra, interaktiv metodlar chet tilini o‘qitish jarayonida samarali pedagogik vosita sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni o‘quvchilarning faolligini oshirish, ularning darsga qiziqishini kuchaytirish hamda o‘quv materialini chuqur va ongli o‘zlashtirishini ta’minlashga xizmat qiladi.

Ta’lim-tarbiya jarayonida interaktiv yondashuvlardan foydalanish o‘quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Bunday metodlar orqali o‘quvchilar nafaqat til birliklarini o‘zlashtiradilar, balki chet tilida erkin fikr bildirish, muloqotga kirishish va amaliy nutqiy ko‘nikmalarini shakllantirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bundan tashqari, ta’lim-tarbiya jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish o‘quvchilarda kommunikativ kompetensiyaning rivojlanishiga xizmat qilib, ularning tilni amaliy qo‘llash imkoniyatlarini kengaytiradi. Natijada, o‘quvchilar nafaqat grammatik bilimlarni egallaydilar, balki ularni real nutqiy vaziyatlarda qo‘llash malakasiga ham ega bo‘ladilar.

Interaktiv metodlar va pedagogik texnologiyalarning uyg‘un qo‘llanilishi chet tilini o‘qitish samaradorligini oshiradi hamda o‘quvchilarning til kompetensiyalarini kompleks rivojlantirishga xizmat qiladi. Interaktiv metodlar va zamonaviy pedagogik texnologiyalarning uyg‘un qo‘llanilishi chet tilini o‘qitish jarayonining samaradorligini oshiradi hamda o‘quvchilarning til kompetensiyalarini har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi.

## FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Saidnazarova L. S. Oliy ta’limda ingliz tili o‘qitishda interaktiv metodlar // Yangi O‘zbekistan, Yangi Tadqiqotlar Jurnali. – 2026. – V. 4, No. 3. – P. 720. – ISSN 3030-3494. – URL: https://phoenixpublication.net/
2. Ismailova Z.K. Pedagogika, Toshkent-:moliya”-2007,160;-B.11
3. Xosjayev B.X umumiy pedagogika Toshkent. “sano-standart”-2017,434
4. Jalolov J. A. *Chet tili o‘qitish metodikasi.* – Toshkent: O‘qituvchi, 2012. – P. 45.
5. Azimova, M. M. (2025). Ingliz tili o‘rganayotgan o‘quvchilarda leksik boylikni oshirishda metodik yondashuvlar va tushunchalar. Ta’lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 49(1), 169–171. https://scientific-jl.com/tal/article/view/24878 DOI: https://10.5281/zenodo.16281963
6. Yuldashev Og'abek Komiljon o'g'li, Azimov Samandar Murodjon o'g'li. (2025). Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarga ingliz tilini o‘rgatishda metodik o‘yinlarning ahamiyati. Лучшие интеллектуальные исследования, Vol. 54 No. 1. https://journalss.org/index.php/luch/article/view/2046
7. Dehqanova, G. A. (2024). SAMARALI MULOQOT VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARGA TAYYORLASHNING ILMIY-METODIK JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH. Academic research in educational sciences, 5(CSPU Conference 1), 550-555.
8. Azimov, S., Abdumuminova, D. Xorijiy tillarni o‘quvchilarga o‘rgatishda metodik usul va yondashuvlar hamda o‘qituvchining psixologik bilimi. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 1(7), 2024. –B.189-195
9. Azimov S. M. The place and significance of the English language worldwide // International Journal of Scientific Researchers.-2024. Vol. 5, Issue 2. – P. 31–35.
10. Dexkonova Guljaxon Ahmadjanovna. (2025). Improving the Activities of Teachers for Primary School Students Through Didactic Tools Based on The Experience of Developed

Foreign Countries. International Journal of Pedagogics, 5(05), 14–16. https://doi.org/10.37547/ijp/Volume05Issue05-04

11. Saydaliyeva, M. A., & Azimov, S. M. (2025, November 18). The effective impact of educational technologies in organizing English language lessons. Образование, наука и инновационные идеи в мире, 81(3). https://journalss.org/index.php/obr/article/view/5633 https://doi.org/10.5281/zenodo.17652336

12. Dehqanova, A. G., & Azimov, M. S. (2024). Axborot va uning mazmuni, axborotdalashish davrida xorijiy tillar va ularning axborotlashgan jamiyat taraqqiyotidagi o'rni va ahamiyati 214-219 Toshkent gumanitar fanlar universiteti,". CURRENT ISSUES OF SCIENCE: PROBLEMS AND SOLUTIONS.